

Curtea de Conturi: Aplicarea practica a sistemelor de integritate institutionala este neuniforma la nivelul administratiei publice locale

Curtea de Conturi recomanda autoritatilor administratiei publice locale sa asigure conditiile necesare functionarii eficiente a sistemului de integritate institutionala si sa aplice în mod real masurile prevazute de legislatia în vigoare privind promovarea eticii si prevenirii coruptiei.

Recomandarile au fost formulate în contextul auditarii sistemelor de integritate organizationala în administratia publica locala, pentru perioada 2023-2024, demers realizat în conformitate cu Strategia Nationala Anticoruptie (SNA) 2021 - 2025, se arata într-un comunicat al Curtii de Conturi, remis marti AGERPRES.

Construit pe baza modelului propus de Organizatia pentru Cooperare si Dezvoltare Economica (OECD), auditul a vizat modul în care autoritatile locale pun în practica principiile de etica si integritate institutionala.

Mai exact, evaluarea s-a concentrat pe patru directii-cheie: existenta si cunoasterea codului de conduita în cadrul institutiilor publice, implicarea conducerii autoritatilor locale în promovarea unui climat etic, mecanismele prin care angajatii sunt ghidati sa actioneze corect si transparent, precum si modul în care este monitorizat si controlat comportamentul etic la nivel organizational.

"Pentru realizarea acestui demers, au fost trimise chestionare standardizate catre 150 de institutii - consilii judetene si primarii de municipii din întreaga tara. Cu un grad de raspuns de 74% (111 entitati), auditul ofera o perspectiva asupra realitatilor privind integritatea institutionala la nivel local. Pe baza datelor colectate digital, Curtea de Conturi a analizat tendintele generale, a identificat disfunctionalitatile frecvente si a scos în evidenta câteva exemple de buna practica", potrivit comunicatului.

Constatările principale ale Curtii de Conturi au aratat ca toate entitatile respondente au un cod de etica aprobat, însa doar 63% au confirmat ca acesta se aplica tuturor categoriilor de personal, inclusiv demnitarilor si personalului din cabinete. De asemenea, 68% dintre entitati nu au organizat sesiuni de instruire etica în ultimii doi ani, evidentiind o carenta semnificativa în educatia continua în acest domeniu.

93% dintre entitati au desemnat un consilier de etica, dar doar 28% au raportat organizarea de sesiuni de instruire etica, iar activitatea consilierilor este adesea limitata la sarcini formale, a constatat institutia.

Alte concluzii au indicat ca: 85% dintre entitati dispun de proceduri pentru sesizarea abaterilor etice, însa doar 60% au raportat gestionarea efectiva a unor astfel de cazuri, iar comunicarea codului etic se realizeaza predominant prin metode pasive: publicare pe site-ul institutiei (80%), transmitere prin e-mail (70%) si afisare fizica (50%). Formatele interactive, precum dezbateri sau ateliere, sunt utilizate în mai putin de 25% dintre cazuri.

În plus, 73% dintre entitati includ evaluarea dimensiunii etice în procesele de recrutare, iar 25% au raportat initiative manageriale concrete pentru promovarea integritatii.

Gestionarea riscurilor etice, precum conflictele de interese (85%) sau incompatibilitatile (82%), este formalizata în majoritatea entitatilor, dar aplicarea practica ramâne neunitara, a mai aratat Curtea de Conturi.

În ceea ce priveste protectia avertizorilor, 78% dintre entitati au proceduri, însa doar 8% raporteaza sesizari, indicând reticenta sau lipsa de încredere.

La capitolul pantouflage (interdictii aplicabile dupa încetarea functiei publice), Curtea a constatat ca doar 27 de entitati organizeaza instruirii în acest sens, iar gestionarea este slaba, cu doar trei cazuri raportate.

Curtea de Conturi a identificat si bune practici. Astfel, în cazul Consiliilor Judetene Bihor si Tulcea, codurile de etica includ scenarii concrete de dileme etice si proceduri detaliate de sesizare; Primaria Municipiului Sibiu si Consiliul Judetean Timis - utilizarea platformelor digitale interne pentru comunicarea continua a valorilor etice, asigurând acces facil pentru angajati; Primaria Sector 6 si a Municipiului Bucuresti - integrarea codului etic în sisteme informatice si organizarea de instruirii tematice regulate; municipiul Cluj-Napoca si Consiliul Judetean Arges - implementarea unui sistem integrat de consiliere etica având sesiuni periodice de instruire si implicarea activa a consilierilor de etica; Consiliul Judetean Brasov - dezvoltarea de proiecte dedicate eticii si participarea la retele interinstitutionale pentru schimbul de experienta.

"Raportul special releva existenta unui cadru normativ bine conturat, dar aplicarea practica a sistemelor de integritate este neuniforma. Deficientele în educatia etica, implicarea manageriala si functionalitatea mecanismelor de consiliere si raportare limiteaza capacitatea administratiei publice locale de a dezvolta o cultura organizationala bazata pe transparenta, responsabilitate si prevenirea coruptiei. Consolidarea integritatii necesita trecerea de la conformarea declarativa la una functionala, integrata în procesele de management zilnic", concluzioneaza documentul.

În context, Curtea de Conturi formuleaza urmatoarele propuneri pentru îmbunatatirea sistemelor de integritate: instituirea obligatorie a sesiunilor anuale de instruire etica pentru toate categoriile de personal, inclusiv demnitari, cu implicarea formatorilor specializati; standardizarea procedurilor de raportare a abaterilor etice, cu mecanisme clare de protectie a avertizorilor de integritate; intensificarea rolului conducerii în promovarea integritatii prin asumarea publica periodica a angajamentului etic si prin exemplul personal; dezvoltarea platformelor digitale pentru gestionarea registrelor etice, monitorizarea codurilor de conduita si diseminarea interactiva a informatiilor; efectuarea periodica de autoevaluari si audituri interne tematice pentru identificarea si gestionarea riscurilor de integritate; revizuirea codurilor de etica pentru a asigura aplicabilitatea universala si includerea de scenarii practice pentru dileme etice.

Implementarea propunerilor va contribui la: cresterea încrederii cetatenilor în administratia publica locala prin promovarea transparentei si responsabilitatii; reducerea riscurilor de coruptie si a vulnerabilitatilor etice prin mecanisme functionale de prevenire si control; alinierea practicilor locale la standardele nationale si internationale de integritate, în conformitate cu SNA 2021-2025 si principiile OECD si dezvoltarea unei culturi organizationale bazate pe etica, esentiala pentru buna guvernare.

În plus, Curtea de Conturi subliniaza necesitatea de a trece de la conformarea formala la aplicarea efectiva a principiilor etice, în sprijinul unei administratii publice moderne si responsabile.